

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ

**ÇORAPTA MODEL ARAŞTIRMASI
542TGD491**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. TASARIM ARAŞTIRMASI.....	3
1.1. Tasarım Araştırmasının Amacı ve Önemi	3
1.2. Tasarım ile İlgili Temel Kavramlar	4
1.2.1. Tasarım	4
1.2.2. Tasarımcı	4
1.2.3. Kreasyon	4
1.2.4. Koleksiyon.....	4
1.2.5. Desenci (Modelist)	4
1.2.6. Desinatör (Stilist).....	4
1.2.7. Proje.....	5
1.2.8. Moda Tasarımı.....	5
1.3. Çorapta Moda Akımları.....	5
1.3.1. Yakın Çağlarda Çorap	5
1.3.2. El Örgüsü Çoraplarda Motiflerin Dili	6
1.3.3. Osmanlı Döneminde Kullanılan Motifler	8
1.3.4. Günümüzde Çorapta Moda Akımları	9
1.3.5. Model Tasarımı	9
1.3.6. Çorapta Tasarım	10
1.3.7. Çorap Çeşitleri.....	11
1.3.8. Çorapların Kullanım Yerleri.....	12
1.4. Ürün Denemesi.....	17
1.4.1. Çorap Kontrolü.....	17
1.4.2. Örnek Ürünün İncelenmesi.....	17
1.4.3. Süsleyicilerin Seçimi	17
1.4.4. Örme Analizi	18
UYGULAMA FAALİYETİ.....	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	21
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	22
2. TASARIM AŞAMALARI	22
2.1. Tasarım Süreci.....	22
2.1.1. Desen Tasarımı	24
2.1.2. Model Tasarımı	24
2.1.3. Üretim.....	25
2.2. Çorap Tasarımı	25
2.2.1. Hikâye Panosu	25
2.2.2. Model Tasarımı	25
2.3. Sunuş Çizimleri	26
2.3.1. Koleksiyon.....	26
2.3.2. Katalog	26
UYGULAMA FAALİYETİ.....	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	29
MODÜL DEĞERLENDİRME	30
CEVAP ANAHTARLARI.....	31
KAYNAKÇA.....	32

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD491
ALAN	Tekstil Teknolojisi
DAL/MESLEK	Endüstriyel Çorap Örme
MODÜLÜN ADI	Çorapta Model Araştırması
MODÜLÜN TANIMI	Farklı model araştırmaları ile ilgili bilgilerin verildiği bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Çorapta model araştırması yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Çoraplarda model araştırması yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Amaca uygun tasarım araştırması yapabileceksiniz. 2. Tekniğe uygun tasarım aşamalarını belirleyebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Aydınlatılmış bir ortamda çizim masası, sandalye, yazı tahtası
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Giyim ve giydirmeye, ilk dönemlerden günümüze kadar gerekliliğini korumuştur. Sosyal yaşantı içinde insanın giyinmesi, özellikle iyi giyinebilmesi son derece önem taşımaktadır.

İnsanların farklı olma isteği, giyimi alternatifli hâle getirmiş; seri üretimlerin ve özel çorap sektörlerinin giderek yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

İyi bir moda tasarımcısının öncelikle sanatsal ve kültürel alanlarda entelektüel birikiminin olması gerekir. Bu alanlarda bir gözlemci olarak dünyadaki tüm yenilikleri izlemesi, görsel zekâsı ve hafızasıyla modayı nelerin şekillendirdiğini kavraması ve çevresinde rahatsız olduğu şeyleri düzeltmeye ve değiştirmeye istekli olması gerekir. Bunun yanı sıra modanın dinamiğini göz önüne alırsak hızlı düşünme yeteneği ve çalışma disiplinin olması, farklı problemlere farklı koşullarda çözüm bulma yeteneği kaçınılmazdır.

Toplumda her bir ferden kazandığı statü gereği çizdiği imaj, moda olgusunu da doğal olarak beraberinde getirmiştir. Görselliğe büyük önem verilen bu zamanda moda, sosyal statülerimizi belirleyebilecek kadar güçlü, kişiliğimizi yansıtabileceğimiz kadar özgür ya da seçimlerimizi yaşayamayacağımız kadar tehlikelidir. Giysilerimiz ve ilgi çekici çoraplarımız üzerimize yapışan toplumsal kimliklerimizdir.

Moda tasarımı eğitimi, sanatsal ve kültürel alanda yeni gelişmelere ilgi duyan, yaratıcı ve düşünme yeteneği olanlar için çorap sektöründe araştırma ve geliştirme bölümlerinde çalışma olanağı sağlamaktadır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Amaca uygun tasarım araştırması yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Günümüz moda akımlarını araştırınız.
- Raporlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. TASARIM ARAŞTIRMASI

Tasarım, bir ürün ortaya koymaya yönelik düşünsel ya da maddi çalışmalar sürecidir. Bunu, ürünün gerçekleştirilme amacı izler.

1.1. Tasarım Araştırmasının Amacı ve Önemi

Bir tasarımın oluşabilmesi için bir konunun olması, ana fikrin yakalanması, bir planın oluşması, planın denetimi ve geliştirme çalışmaları gerekmektedir. Tasarımın hareket noktası piyasa olmalı, tasarlanan ürün, işlevsel ve özgün olmalıdır.

Günün moda akımlarına göre üretilmiş çoraplar incelenerek bunlar ön araştırma defterine çizilmelidir. Piyasadaki iplikler, araç gereçler ve maliyetleri araştırılmalıdır.

Üretime geçilmesi düşünülüyorsa tasarımın hazırlanmasında tasarımın sunulacağı imalatçı kuruluşun satış politikası, üretim kapasitesi, fiyat politikası, işletme masrafları, makine parkı, üretim yöntemleri yani teknolojik olanakları, gelecekle ilgili planları ve kalite kontrol ilkeleri dikkate alınmalıdır.

İlham kaynağını belirlemek için moda eğilimleri gözlemlenmeli, gelecekle ilgili moda eğilimleri araştırılmalı, moda bilgilerini içeren kitaplar incelenmelidir. Yine bunun için renk hikâyeleri, modanın esinlendiği çeşitli hikâye panoları, çeşitli tasarımcıların çalışmaları, o döneme ait magazin dergileri, filmler, moda gösterileri araştırılmalıdır. Çeşitli iplik ve materyal örnekleri toplanmalıdır.

Ayrıca satışa sunulacaksa tüketici tipleri, ürünün uygunluğu, kullanılabilirliği, fiyat düzeni, hediye ürün üretim eğilimleri, satışlar, satış yöntemleri, vitrin düzenlemeleri, genel görünüşün bıraktığı etkiler ve moda gösterileri ile bunların çalışma düzeyi araştırılmalıdır.

1.2. Tasarım ile İlgili Temel Kavramlar

İnsanların gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen işlev, görünüm gibi her yönden yüksek düzeyde yenilik getirci, yarı karmaşık, yarı disiplinli bir olgu olarak görülebilecek tasarım ile ilgili bazı temel kavramlar mevcuttur.

1.2.1. Tasarım

Tasarım terimi; literatürde “tasarımlama işi, tasarımılanan biçim, zihinde canlandırma, tasavvur etme ve tasarı dizaynlama” anlamlarına gelmektedir. “Meydana getirilecek bir ürünün çizimini, kalıbını ve planını yaparak geliştirme” anlamında kullanılmaktadır.

1.2.2. Tasarımcı

Tekstil alanı ile ilgili teknik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip, tüketici istekleri, moda ve kullanım alanına uygun çorap modelleri tasarlayan kişidir. Çorap tasarımcısı, çizimlerle özgün moda geliştirme, kalıp (beyz) hazırlama, üretim yapma bilgi ve becerisine sahip, sürekli uygulanabilen fikirler üretebilen kişi olarak tanımlanabilir.

1.2.3. Kreasyon

Fransızca kreasyon sözcüğü, moda dilinde evrenselleştirilmiştir. Kreasyon; örmenin tarihi evrimi ışığında kişinin yaratıcı gücünün çağdaş koşullarla birleştirilmesinden oluşan renksel ve çizgisel bir tasarımlama işidir. Daha kısa bir tanımla “Örme alanında yeni çoraplar ve aksesuar modellerinin yaratılmasıdır.”

1.2.4. Koleksiyon

Firmaların çorap sektöründeki yenilikleri tanıtmak için düzenlediği defilelerde gösterilen modellerin bütünüdür.

1.2.5. Desenci (Modelist)

Stilistin çizdiği modellerin temel çizimlerini ve beyzlerini hazırlayan, bu temel çorap kalıpları üzerine model uygulayan ve desen çizen ilk örnek çalışmaya yol gösteren kişidir.

1.2.6. Desinatör (Stilist)

Moda resmi çizen kişi, grafik tasarımcısı olarak eğitilmiştir. Moda tasarımcısının işini resimleyerek organize eder, albenili hâle getirir ve bunları gazeteler, magazinler, kataloglar, sergiler ve vitrinler için moda resmi çizimleri hâlinde üretir.

1.2.7. Proje

Tasarımlanan biçimdir. Bir ürün ortaya koymaya yönelik, düşünsel ya da maddi çalışmalar sürecidir.

1.2.8. Moda Tasarımı

Belirli bir toplumda ortak zevklerin zamana ve koşullara göre biçimlenerek insanların görsel gereksinimlerini karşılayan yenilik olgusudur.

1.3. Çorapta Moda Akımları

Moda toplumun sosyal, politik ve kültürel durumuna yansır. Moda dış giyimde olduğu kadar çorap üretiminde de çok önemli bir unsurdur. Çorap, diğer giyim alanlarda olduğu gibi moda içerisinde dönemlere göre farklılıklar göstererek gelişmiştir.

1.3.1. Yakın Çağlarda Çorap

Temel giyim ihtiyaç maddelerinden biri olan çorap, yalnızca bir örtünme malzemesi olmayıp insan sağlığı açısından da son derece önemli bir giysidir. Çorap, insanın hayatı boyunca çok sayıda tükettiği ve kullandığı giyim eşyaları arasında ömrü en kısa olanıdır.

Çorap tarihi incelendiğinde MÖ 5. yüzyılda Altay Pazırık Kurgan'ında bulunan keçe çoraplar, Türkler'de çorap geleneğinin çok eskilere dayalı olduğunu kanıtlar. Eski Yunanlı şair Hesiodos, hayvan kılından örülen bir ayakkabı astarından (pilo) söz eder. Örgüyle yapılmış, ayakkabı astarı dediği şey, çorabın bir türü olabilir. MS 2. yüzyıldan başlayarak keçe ya da hayvan postundan kesilerek dikilen, ama esnek olmayan çorap benzeri giyeceklerin üretildiği de bilinmektedir.

Anadolu kültüründeki çorapların benzerleri Balkan ülkelerinde, Türkmenistan'da, Yunanistan'da sürüleriyle yaşayıp oradan oraya dolaşan topluluklarda da görülür. Türkçedeki çorap sözcüğü ise Farsça kökenlidir. "Gorab" sözcüğü, Arapçaya "curap" şeklinde; buradan Türkçeye "çorap" şeklinde geçer. Balkan diline de girer. Türkmenistan'da ise çoraba "çeşka" adı verilir.

İngilizce çorap anlamına gelen "sock" sözcüğünün kökeni olan Latince "soccus" ise aslında alçak topuklu hafif ayakkabılar için kullanılırdı. Romalılar bu sözcüğü antik Yunanlılardan almıştı. Yunanlıların giydiği "sukchos" yani ayağa dolanan bir posttan yapılan hafif ayakkabılar, Romalılar zamanında Britanya'nın işgali ile adalara taşındı; çizmenin içine giyilebilen bu bir tür çoraplarla ayakların korunabileceğini gören Anglosaksonlarca benimsendi.

Resim 1.1: El örmesi çoraplar

El örgüsü çorap, bugünkü biçimine 17. yüzyılda örgü makinesini icat eden William Leey sayesinde kavuştu. Ardından ipek çorapların üretimi geldi. 1930'larda naylonun bulunmasıyla sanayi, ipek çorap üretme bağımlılığından kurtuldu ve dayanıklılığı nedeniyle naylon çoraplar yavaş yavaş piyasaya sürülmeye başlandı. Amerika'da üretilen ilk naylon çorabın "Naylon Günü" ilan edilen 15 Mayıs 1940'ta satışa sunulacağı duyurulmuştu. Dükkânlar açılmadan önce önlerinde oluşan kuyruklarla çoraplar daha o gün tükendi.

Türkiye'de yüzyıllar boyu elle örülen çorap, 1900'lü yılların başından itibaren basit kollu makineler ile üretilmeye başlanmıştır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra küçük ev atölyelerinin ve işletmelerin oluşumları gözlenmiştir. 1980'li yılların ortalarına kadar sektör yapısı atölye ve küçük işletmeler olarak tanımlanırken bu tarihten sonra ve özellikle ihracata yönelik üretimin de başlaması ile fabrikalaşmaya yönelik bir yapılanma oluşmuştur. Henüz optimum büyüklüğü yakalayamamış olan çorap üreticileri ise ana fabrikalara fason üretim yaparak kapasitelerine katkıda bulunmuşlardır.

Türk çorap üretim sektörünün 1985 yılındaki kapasitesi yaklaşık 127.000.000 çift seviyelerinde bulunmakta iken 2001 yılında bu oran 1.200.000.000 çiftlik bir kapasiteye ulaşmıştır. 2001 yılı verilerine bakıldığında ABD 3,5 milyar çift üretim ile dünya birincisi durumundadır. ABD'yi 1,4 milyar çift ile İtalya izlemektedir. Türkiye, üretimi ile 3. sırada yer almaktadır. Türk çorap üretim sektörü, günümüzde Türkiye ekonomisine yıllık yaklaşık olarak 750.000. 000 \$ katma değer getiren bir büyüklüğe ulaşmıştır. Bu rakam Türkiye'nin genel ihracatı içerisinde % 3'e karşılık gelmektedir. Sektör, bu kapasitesi ile yaklaşık 65.000 kişiye istihdam sağlamaktadır.

1.3.2. El Örgüsü Çoraplarda Motiflerin Dili

Anadolu köylüsünün yaşam felsefesi; çorapların, eldivenlerin üzerine kısa, öz sözcüklerle yazılır. Elin uğurlu, şifalı, ayakların deve tabanı gibi güçlü olması; gidilen yoldan sağ salim geri dönülmesi; doğa olaylarından, kazadan, beladan, kem gözlerden korunması için çeşitli motifler işlenir. Halı, kilim ve diğer dokuma türlerinde de görülen bu motifler; bitkilerden, çiçeklerden, kutsal sayılan hayvan uzuvlarından, kullanılan araç ve gereçlerden, düşsel buluşlardan alınıp stilize edilir. Bu gelenekselliğin içinde oluşturulan renk renk, çeşit çeşit çorap motiflerine verilen saçbağı, küçük gegekli (küçük kuş gagası), töngele çiçeği (böğürtlen çiçeği), koçboynuzu, üzüm asması, gül bahçesi, bülbülgözü gibi yüzlerce sözcük bulunur. Köyden kasaba pazarına inen evli erkek büyük ağa, bekâr erkek ise

küçük ağa motifli çorap giyer. Bir delikanlı sevdiği ele gitmişse, yüreği yangınsa “Yarimi eller aldı.” çorabını ayağına geçirir. Gelinler güllü, güveyle dallı motifli çoraplar giyer.

Resim 1.2: El örmesi çorap

Çorap, aynı zamanda önemli bir hediyedir. Bir kız çeyizi için en az 20–25 çift çorap örülür ve bunların bir kısmı armağan olarak çevreye dağıtılır. Kızlar, nişanlılarına çorap örüp yollar. Düğünlerde, bayramlarda, özel ziyaretlerde de çorap bebeklere, çocuklara, gençlere, yaşlılara hediye edilir.

Ayak anatomisine uyan ve bugün makinelerin ürettiği gibi ayakkabı, çizme, çarık ve botla giyilebilen bu renk renk, süslü Anadolu çorapları, yüzlerce yıl öncesinin önemli bir buluşuydu. Göçebe toplumların kâşifliğini yaptığı çoraplar ve eldivenler, vazgeçilmezler olarak günlük hayatta binbir çeşidi ile yer almaya devam ediyor.

Antik çağlardan günümüze günlük hayatın vazgeçilmez öğeleri olan çoraplar ve eldivenler, Anadolu geleneğinin içinde üzerine işlenen motifleriyle sahibinin sesi de olur.

Resim 1.3: El örmesi çoraplar

Resim 1.4: El örmesi çorap

1.3.3. Osmanlı Döneminde Kullanılan Motifler

Lale: Laleler; Osmanlı sanatında kulluğu, masumiyeti, yalnızlığı ve elif harfini temsil eder. Ucu kıvrımlı laleler daha çok kullanılır. Fakat ucu kıvrımlı bu lalelerin nesli tükenmiş ve sadece desen ve resimlerde hatıra olarak kalmıştır. Dünyada laleyi bu kadar sanat içinde kullanmış ikinci bir millet yoktur.

Resim 1.5: Lale figürü

Resim 1.6: Gül figürü

Gül: Osmanlıda gül motifi kullanılmış olsa da çok tercih edilmemiştir. Kullanılanlar da tamamen sembol niteliğindedir.

Karanfil: Karanfil, güle benzediği için daha çok tercih edilmiştir. Bu, Türk tasarımlarında ve sanatında pozitif etki yapmıştır.

Resim 1.7: Karanfil figürü

Resim 1.8: Çini figürleri

İznik çinilerinin motifleri: İznik çinileri, gizem ve hayranlık uyandıran renklere sahiptir. Özellikle mercan kırmızısının elde edilmesi ve uygulanaşı son derece zordur. Bu konuda yerli ve yabancı uzmanlar yıllardır araştırma yapmaktadır. Çinilerdeki geometrik örgülü düzenlemeler ise semavi kurallarla kişi arasındaki ilişkiye işaret eder.

1.3.4. Günümüzde Çorapta Moda Akımları

Moda eğilimleri diye bazen çok büyük anlamlar yüklenen akımlar, çoğu zaman günlük gelişmelerden etkilenir. Hava şartları, doğal afetler ve savaşlar da çok garip görünse bile moda akımları üzerinde belirleyicidir. Günümüz çorap modasında son yıllarda giyimde olduğu gibi Uzak Doğu trendi görülmektedir. Tarihteki eski motiflerden esinlenmeler, nakışlar, çiçek desenleri Asya stilini yansıtmaktadır. Asya modasının aksesuarlarında kelebek aplikeli ve baskı desenli çoraplar, son yıllara damgasını vurmuştur.

Resim 1.9: Çorap modeli

Resim 1.10: Çorap defileleri

1.3.5. Model Tasarımı

Gerek kolleksiyon çalışmada gerekse çorap sektörü için model çiziminde bazı ortak kurallar vardır. Moda resmi çalışmaları içinde çorap ve aksesuar modelleri hazırlanırken modelin bütünüyle sağlanması gereken uyum, son derece önemlidir. Eğer bir çorap ve aksesuar bütünüyle parçalar arasında uyum sağlanmışsa çorap hem teknik hem de estetik açıdan değer kazanmış demektir. Bu uyum; birlik, hareket ve denge öğelerinin birlikte düşünülmesi ile sağlanır.

Çorabın işlevi (spor, iş, klasik vb.) belirlendikten sonra diğer özellikleri de tespit edilir. Böylece çorap modelinin çizilimine geçilmiş olur. Bir çorap tasarımında bulunması gereken öğeler çizgi, biçim, doku ve renktir.

Resim 1.11: Çorap çizimleri

1.3.6. Çorapta Tasarım

Bir çorabı deseninden örme işlemine kadar oluşturarak tüketicinin beğenisine sunma işlemidir. Tasarım esnasında kişi ve toplum, işletmenin fiyat politikası, bir sonraki sezonun moda olacak çizgileri göz önünde bulundurulur. Belirli çorap boy ölçülerine göre seri biçiminde üretilerek toptan ya da tüccar eliyle satılmaktadır.

Resim 1.12: Çorap

- Çorap üretiminin özellikleri şunlardır:
 - Çoraplar, standart ölçülerde ve çok sayıda üretilir.
 - Aynı modelden çok sayıda elde edilir.
 - İpliğin daha verimli kullanılması sağlanır.
 - İşçilerin seri çalışması sonucu zamandan kazanılır.
 - Çorap üretimi, makineleşme sonucu ucuza mal olur.
- Çoraplarda model çizimi yaparken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:
 - Çorap modelleri, tüketicinin cinsiyetine göre belirlenmelidir.
 - Çorap modelleri, gerekli ayrıntılarıyla ve yalın çizgi tekniğiyle çizilmelidir.
 - Kullanım özelliklerine göre model çizilmelidir.
 - Model çizimi ve iplik seçiminde kullanım yerleri ve özellikleri bilinmelidir.

1.3.7. Çorap Çeşitleri

- **Diz altı çorap:** Dizin hemen altına kadar ulaşan çoraplardır. Genellikle bayanlar ve kız çocukları için tasarlanan bu çoraplar, elastik olduğundan bacak kısmından aşağıya doğru kayma yapmaz.

Resim 1.13: Diz altı çorap

- **Diz üstü çorap:** Diz üstüne kadar uzanan ve genç kızların çok severek giydiği bu çoraplar, mini şortların ve mini eteklerin altına giyilerek sevimli bir görüntü yaratır.
- **Baldır ortası çorap:** Çok popüler bayan ve erkek çorabıdır. Bu çoraplar baldır orta yerden hizalar. Çeşitli renk ve desenlerde üretilebilir.

Resim 1.14: Diz üstü çorap

Resim 1.15: Baldır ortası çorap

Resim 1.16: Baldır altı çorap

Resim 1.17: Bilekte çorap

- **Baldır altı çorap:** Ayak bilek kemiğini kapatıp baldırın alt kısmına kadar uzanan çorap çeşididir. Genelde günlük ve takım elbise çorabı olmayan çoraplar bu boyda üretilir.
- **Bilekte çorap:** Ayak bileğini kapatan çoraplardır. Spor çorabı olarak özellikle tenis sporu ile ilgilenenler arasında çok popülerdir.

- **Patik çorap:** Ayak bileğinin altına kadar uzanan, çeşitli renk ve ipliklerden imal edilen çoraba verilen isimdir.

Resim 1.18: Patik çorap

Resim 1.19: Çetlik çorap

- **Çetlik çorap:** Görünmeyen çorap olarak da adlandırılır. Patikten bile daha küçüktür. Ayakkabı giyildiği zaman çorap, dışarıdan ya hiç görünmez ya da çok az görünür.

1.3.8. Çorapların Kullanım Yerleri

- **Günlük çorap:** Takım elbise, spor ve iş çorapları dışında olan tüm çoraplar için verilebilecek en uygun isimdir. Değişik renklerde ve stillerde olabilir. En sık rastlanan stiller ekose, çapraz dikiş, uzun çizgiler vs. dir.

Resim 1.20: Günlük çorap

Resim 1.21: Günlük çorap

- **Takım elbise çorabı:** Orta, hafif ağırlıkta, genelde koyu renkli ve desensiz veya kendinden desenli erkek çoraplarıdır. Uzunluk bakımından baldır ortasında veya baldır üstündedir.

Resim 1.22: Takım elbise çorapları

- **Tabiat- bot çorabı:** Bu çoraplar ağır, kalın, daha dayanıklı, doğal pamuk veya yünden üretilir. Performans, rahatlık ve tasarım ağırlıklı üretilir.

Resim 1.23: Tabiat bot çorapları

Resim 1.24: Değişik desenli çorap

- **Değişik desenli çorap:** Çok renkli, çok değişik figürlere sahip veya üzerlerinde yazılar bulunan bayan ve erkek çoraplarına verilen isimdir.
- **Genel kullanım amaçlı çorap:** Pamuk veya pamuk ağırlıklı ipliklerle üretilen bu çoraplarda beyaz renk hâkimdir.
- **Spora özel çoraplar:** Belirli bir spor dalına özel olarak üretilmiştir. Çorabın belli bölgelerinde havlu yumuşatıcı ve destekleyici bölümler vardır. Çorabın hangi spora ait olarak üretildiği, yumuşaklık/destek bölgesinin çorabın neresinde olduğuna (topuk, parmaklar, ayak boşluğu, ayağın üst kısmı vs.), desteğin ne kalınlıkta olduğuna ve ne tür üretim malzemesi kullanıldığına göre değişir.

Resim 1.25: Dayanıklılık spor çorabı **Resim 1.26: Koşu çorabı** **Resim 1.27: Bisiklet çorabı**

- **Dayanıklılık spor çorabı:** Dayanıklılığa dayalı yapılan sporlarda kullanılan çorap çeşididir. Bu tür çoraplar, yüksek performans sağlayan çeşitli özellikler içerir. Özel iplikler (duraspun, coolmax vs.), 3 kat iplikli üretim ve yumuşatılmış bölgeler, bu şekilde çorapta oluşabilecek aşınma ve ayakta meydana gelebilecek ezilmeleri önler.
- **Koşu çorapları:** Jogging veya koşu yapanlar için üretilen çoraplardır. Bu tür çoraplarda topuk kısmına konulan yumuşatıcı bölge sayesinde koşu sırasında topuğa gelen darbeler emilmiş olur. Bu tarz çoraplar, patik boyundan baldır ortasına kadar uzanan boylara kadar çeşitlilik gösterebilir. Koşu çoraplarında ayakta oluşan teri çorabın dışına iten özel iplikler kullanılır.
- **Bisiklet çorapları:** Sadece bisiklet tutkunları için üretilen çoraplardır. Bu çoraplarda ayak taban boşluğuna gelen yerde özel yumuşatıcı ve destekleyici bölümler vardır. Bisiklet kullanırken ayağın bu bölümü devamlı olarak pedalla temas hâlinde olduğundan ayakta rahatsızlığa ve çorapta erimeye yol açabilir.

Resim 1.29: Golf çorabı

Resim 1.30: Kayak çorabı

Resim 1.31: Tenis çorabı

- **Golf çorapları:** Golf tutkunları için özellikle sıcak yaz günlerine uygun tasarlanmıştır. Bu tür çoraplar genelde tabanın tümünde yumuşak bölge içerir, ayrıca patik boyundadır.
- **Kayak çorapları:** Kayak yaparken bot içinde ayağın rahat olması için tercih edilen çoraplardandır. Bu çoraplar, kullanıldığı soğuk ortamlarda sıcaklık sağlar. Ayağın ön tarafına doğru özel yumuşatılmış ve güçlendirilmiş bölge içerir. Bu bölge sayesinde ayakta deformasyon ve ayağın parmak ucundan başlayan üşüme riski minimuma indirilir.
- **Tenis çorapları:** Tenis sporu meraklılarına uygun üretilen özel çoraplardır. Çeşitli boylarda üretilmiş olanları mevcuttur. Genellikle ayak tabanının ön tarafına doğru güçlendirilmiş bölgeler içerir. Tenis çorapları, üreten çorap firmaları tarafından tenis sporunda kullanılan bazı aksesuarlar da üretilmektedir (saç bandı, bileklik vs.).

- **Sağlık çorapları:** Ayaklarımızda vücudumuzun küçük bir “haritası” bulunduğunu duymuş muydunuz? Her organın ayaklarla doğrudan ilişki içinde olduğu bir yansıma var. Hani vücutta bir noktaya basınç uygulandığında ilgisizmiş gibi görünen bir başka yer karıncalanır ya işte bu, vücuttaki farklı noktaları birbirine bağlayan enerji alanlarıyla kurulan ilişkidir. Böylece ayaklara bilinçli bir şekilde masaj yapıldığında vücuttan geçen enerji kanalları “meridyenler” bu enerjiyi uyarılan noktalardan organlara taşır.

Tüm ağırlığı taşıyan ve ayakkabıların içine esir edilen vücudun en ağır işçilerinden ayaklara gereken önemi verilmelidir.

- **Spa therapy çorabı:** Spa therapy çorabı, geçirilen yorucu ve yoğun bir günün sonunda kişiye istenilen konforu sunar. Evde kullanılacak su bazlı bakım krem sonrasında spa therapy çorabını giyildiğinde hissedilecek karıncalanma ve masaj hissi günün tüm yorgunluğunu unutturur.

Resim 1.33: Spa therapy çorabı

- **Angora çoraplar:** Angora tavşan yününden üretilmiş olan ürünler, termal etkisi sayesinde kılcal damarlardaki kan akımını artırmaktadır. Bu sayede hücrelerin daha çabuk yenilenmesini ve metabolizma artıklarının hücrelerden daha çabuk uzaklaşmasını sağlayarak ayak bileği ve ayaklardaki rahatsızlıklarda iyileşme sağlamak ve ağrıları yok etmektedir.

Resim 1.33: Angora çorap

Resim 1.34: Gümüş çorap

- **Gümüş çoraplar:** Gümüş, sadece asaleti ile kalmaz. Bir sağlık ürünü olarak da milattan önceye dayanan şaşırtıcı geçmişi; antibakteriyel, antimikrobal, toksik olmayan özellikleri ile en etkili dezenfektanlarla yarışacak kadar kusursuzdur. Sağlıklı tekstil ürünleri kullanırken şıklığınıza da asalet sunan bu çoraplar, şu anda özellikle diyabet hastaları için kesinlikle kullanılması yönünde görüşler olan acil gümüş müdahalesi gereken ayaklara uygun bir çorap çeşididir.

- **Varis çorapları:** Varis ve kronik venöz yetmezlikte uygulanan yöntemlerin hiçbiri tek başına varis çorabı uygulaması olmadan başarılı olamaz. Bu nedenle varis çorabı uygulamaları venöz yetmezlik tedavisinde altın standart olarak kabul edilebilir. Varis çorapları, değişik basınç aralıklarında bulunur ve hastanın şikâyetlerinin ve hastalığının derecesine göre ihtiyaç duyulan basınç aralıklarında kullanılır.

Varis çoraplarının özellikleri şunlardır:

- Bacağa yaptığı kademeli basınç ile ortaya çıkarılan sürekli masaj hareketi, toplardamarın statikliğini engellemeyi sağlar.
- Kan dolaşımını kalbe doğru destekler.
- Kumaşın özel örgü özelliği, gerçek bir sağlık hissini garanti eder.
- Düzgün olmayan kan dolaşımının neden olduğu bazı sorunları da engeller ve tedavi eder.

Resim 1.35: Varis çorapları

Resim 1.36: Antibakteriyel çorap

- **Antibakteriyel çoraplar:** Antibakteriyel çorapların özellikleri şunlardır:

- Ayakta oluşan tüm kötü kokuları ortadan kaldırır.
- Cilde zarar veren, kokuya ve kaşıntıya neden olan mikroorganizmaların çoğalmasını engeller.
- Ayak sağlığını korumak amacıyla oluşan teri emen doğal ipliklerden oluşmuştur.
- Uzun yıkamalar sonucu antimikrobiyal özelliğini yitirmez.
- Kullanılan antimikrobiyal malzemeler, insan sağlığına hiçbir şekilde zararlı değildir.
- Dayanıklılığı artırmak için topuk ve burun kısmı takviyelidir.

Ayıklara ferahlık veren ve ayakları kötü kokulardan uzak tutan son derece rahat ve kullanışlı olan, yüksek miktarda angora ihtiva eden termal ayak koruyucu çoraplar, bu özelliği sayesinde diğer çoraplardan daha fonksiyonel ve yardımcıdır. Termoregülatör etkisiyle vücut iç ısını korur ve dengeleme mekanizmasını güçlendirir. Teri, soğuk etkisi yaratmadan emen bu çorapların artı özelliği, mikro masaj yapma kabiliyetidir. Mikro masajı, çorabın tabanda bulunan özel havlu bölge gerçekleştirir.

1.4. Ürün Denemesi

Deneme: Çizimine uygun makineye uygulanarak örme işleminin yapıldığı; çorabın ayağa, modele, kullanım alanına uygunluğuna, boyutlarına ve estetik görünümün niteliğine bakıldığı aşamadır.

1.4.1. Çorap Kontrolü

Denem amaçlı örülen çorap, detaylı bir kontrolden geçirilmelidir. Kontrolde çıkan aksaklıklar, çizime ve çorap programındaki kalıba aktarılarak gerekli yerler düzeltilmelidir. Ayrıca bu aşamada çorabın örme tekniği, burun dikiş çeşidi, çekme payı, örme analizi, süsleme gibi ilgili unsurların ön araştırması yapılmaktadır.

Çoraplar gerçek iplik ya da gerçeğe en yakın, en uygun malzeme ile uygulanmalı; modelin uygunluğu, çorap formu ve estetik görünüşü değerlendirilmelidir. Örnek çorabı üreten kişiler, çorabın herhangi bir kısmının üretimi aşamasında karşılaşılan birleştirme güçlüklerini rapor edecek şekilde eğitilmelidir.

1.4.2. Örnek Ürünün İncelenmesi

Teknisyenler (makineci) örnek çorapları ürettikleri zaman tasarımcılar, üretim grubu, satış grubu üretilen örnek çorapların yaşamsallığını ve başarısını tartışmak üzere toplanır. Seri üretime geçmeden önce bu aşamaya kadar yapılan çalışmaların sonucunu görmek için örnek ürün örülür. Seri üretime geçilmeden gereken düzeltmelerin yapılabilmesi, modelde düşünülen ayrıntıların ve model özelliklerinin istenilen şekilde olup olmadığının belirlenmesini sağlar. Seri üretim için tasarlanan model, aynı bedende değişik kişiler üzerinde denenerek tartışılmalıdır. Kontrolde sonra gerekli düzeltmeler yapılarak tekrar denemelidir. Süslemeler ve süsleyiciler, model uyumları bu aşamada düzenlenir ve belirlenir.

1.4.3. Süsleyicilerin Seçimi

Tasarımcı, bu aşamada kullandığı yüzeyler ile süsleyicilerin koordinasyonunu düşünmek zorundadır. Bu süsleyiciler aplikeler, nakışlar, danteller vb. olabilir. Bu tür süsleyiciler, firma dışında bir başka firma ya da ilgili kuruluş tarafından üretilebilir. Tasarımcı, tasarımları ile ilgili aksesuarların ve süsleyicilerin seçiminde büyük bir özen göstermek zorundadır. Çünkü tüm bunlar tasarımın tamamında bütünleyici bir bölüm olacaktır. Daha sonra ekip, hangi çorapların üretileceğine karar verir. Bu aşama; çorabın örme teknikleri, burun dikiş çeşidi, çekme payı, proses analizi ve süslemelerin karar verildiği aşamadır.

1.4.4. Örme Analizi

Örme analizi; işletmenin teknolojik yapısı ve birim üretim zamanı dikkate alınarak iş akımının planlanması şemasıdır. Çorabı üretebilmesi için birim üretim zamanını asgariye düşürecek ve istenilen kaliteyi sağlayacak şekilde işletmenin üretim teknolojisini de dikkate alarak iş akışının çıkarılmasıyla hazırlanan örme analizinin kâğıt üzerinde ayrıntılı olarak gösterilmesidir.

Üretim esnasında yapılan işlemlerin birbiriyle olan ilişkilerinin belli bir sırayla gösterilmesi ve sembollerle ifade edilmesi sonucunda örme planı yani üretim şemaları elde edilir.

Örme analizi şemalarında malzemenin ürün hâline gelinceye kadar yapılan işlemler, işlemlerin yapılış sırası, üretim yöntemi, kullanılacak makine hakkında bilgi, yapılan kontroller, işlem numaraları sembollerle belirtilir. Yine bu şemalarda ürünün adı, tasarım tarihi, tasarımı yapan kişinin adı belirtilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Amaca uygun tasarım araştırması yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ayağa uygun çorap modelini seçiniz.	➤ Model belirlerken ayakta duruşuna dikkat ediniz.
➤ Çorabın kullanım alanına uygunluğunu araştırınız.	➤ Mevsimlere göre değerlendiriniz.
➤ Yapılacak çorap çizimini kontrol ediniz.	➤ Araç gereçlerinizin ve ortamınızın temiz olmasına dikkat ediniz.
➤ Tasarlanan çorabın burun dikişini belirleyiniz.	➤ Tasarlanan çorabın ham madesine ve modeline uyacak burun dikişini seçiniz.
➤ Tasarlanan çorabın çekme payını belirleyiniz.	➤ Ham maddeye göre çekme payı belirlemeyi unutmayınız.
➤ Kullanmayı düşündüğünüz iplik örneklerini seçiniz.	➤ Mevsime göre iplik seçiniz.
➤ Çorabın formunu ve estetik görünüşünü değerlendiriniz.	
➤ Karşılaşılan birleştirme güçlüklerini rapor ediniz.	➤ Hazırlanan raporda tüm aksaklıkları belirtmeyi unutmayınız.
➤ Çalışmanızı tamamlayınız.	

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ayağa uygun çorap modelini seçtiniz mi?		
2. Çorabın kullanım alanına uygunluğunu araştırdınız mı?		
3. Yapılacak olan çorap çizimini kontrol ettiniz mi?		
4. Tasarlanan çorabın burun dikişini belirlediniz mi?		
5. Tasarlanan çorabın çekme payını belirlediniz mi?		
6. Kullanmayı düşündüğünüz iplik örneklerini seçtiniz mi?		
7. Çorabın formunu ve estetik görünüşünü değerlendirdiniz mi?		
8. Karşılaşılan birleştirme güçlüklerini rapor ettiniz mi?		
9. Çalışırken temiz ve dikkatli davrandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin sonunda boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Örne alanında yeni çorap ve aksesuar modellerinin yaratılmasına kreasyon denir.
2. () Tasarımlanan biçim, bir ürün ortaya koymaya yönelik, düşünsel ya da maddi çalışmalar sürecine proje denir.
3. () Ayak bileğinin altına kadar uzanan, çeşitli renk ve ipliklerden imal edilen çoraba bot çorabı denir.
4. () Varis çorapları, düzgün olmayan kan dolaşımının neden olduğu bazı sorunları da engeller ve tedavi eder.
5. () Örnek ürün oluşturma: Deneme çizimine uygun makineye uygulanarak örme işleminin yapıldığı; çorabın ayağa, modele, kullanım alanına uygunluğuna, boyutlarına ve estetik görünümünün niteliğine bakıldığı aşamadır.
6. () Bütün çoraplar, kullanıldığı soğuk ortamlarda sıcaklık sağlar.
7. () Angora çoraplar, tavşan tüyünden elde edilen ipliklerle örülür.
8. () Tasarımcı, kullandığı ham maddeler ile süsleyicilerin koordinasyonunu düşünmelidir.
9. () Kişiyе özel model çizilmemelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Tasarım aşamalarını belirleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde kullanılan katalog örneklerini araştırınız.
- Bulduğunuz örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. TASARIM AŞAMALARI

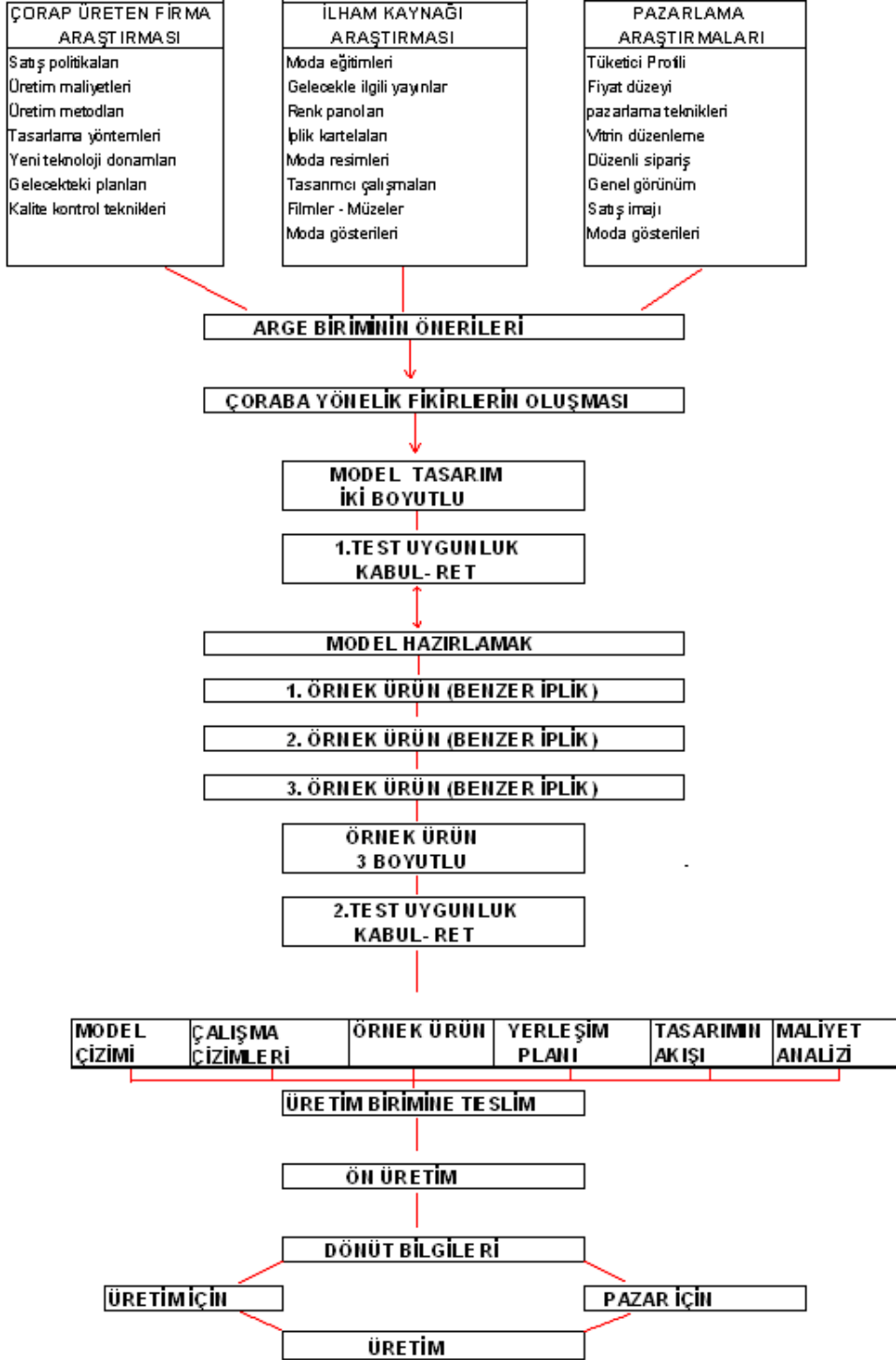
Çorap, üretim bandına belli model tasarım aşamalarından geçtikten sonra gelir. Bu aşamalarda çorapta kullanılacak desenler, çorabın modeli gibi üretim öncesi işlemleri olduğu gibi üretim sonrası müşteriye sunuş biçimi de dâhil belli aşamalar tasarlanır, kararlaştırılır.

2.1. Tasarım Süreci

Çorap üretiminde tasarım süreci; giysinin kalite karakteristiklerinin, spesifik değerlerinin ve kabul değerlerinin belirlenmesi aşamasıdır. Çorap tasarım sürecinin aşamalarını şematik olarak Şekil 2.1'deki gibi açıklamak mümkündür.

Şekil 2.1'deki çorap tasarım süreci şeması incelendiğinde üç ana aşama ortaya çıkmaktadır:

- Desen tasarımı
- Model tasarımı
- Üretim

Şekil 2.1: Çorap tasarım süreci ve ürün geliştirme

2.1.1. Desen Tasarımı

Çorap tasarım sürecinin birinci aşamasını oluşturmaktadır. Desen tasarımında üretilmesi planlanan çoraba yönelik yeni fikirlerin oluşması uzunca bir süreyi kapsamaktadır. Çorap üreten firmaların satış politikaları, üretim maliyetleri, makine parkları, üretim yöntemleri, tasarlama yöntemleri, yeni teknoloji kullanma eğilimleri, gelecekteki planları, kalite kontrol teknikleri ile ilgili bilgiler elde edilir. Esin kaynaklarına yönelik moda eğilimleri, geleceğe yönelik bakış açıları ve ipuçları veren yayınlar, renk panoları, iplik kartelaları, moda panoları, tasarımlara yönelik çalışmalar, periyodik çorap desenleri, filmler, moda gösterileri ve müzeler ile ilgili bilgiler elde edilir, doküman hazırlanır.

Pazarlamaya yönelik üretilecek ürünün tüketici profili için gerekli bilgi (yaş, cinsiyet, boyutlar, sosyal ve ekonomik düzeyi, fiyat ve kalite beklentileri, estetik tercihleri), genel moda gelişmelerine uygunluk, fiyat düzeyi, sezonun eğilimi, pazarlama teknikleri, vitrin düzenleme teknikleri, siparişlerin düzenliliği, genel görünüm-estetik, satış imajı, moda gösteri yöntemleri ve genel etki ile ilgili bilgiler elde edilir.

Elde edilmiş bilgilerin tamamı desen tasarım için bir işletme ise ARGE (Araştırma-Geliştirme) biriminde, bir tasarımcının özgün ya da bireysel çalışması ise kendisinde analiz edilmek üzere birleştirilir. ARGE birimi, firma içinden üst düzey yöneticilerin ve çalışan elemanların fikirlerini de alarak diğer bilgilerle birlikte değerlendirir; tasarım/desenhane birimlerine gönderir. İster büyük ister küçük olsun her firmanın bir desen/tasarım bölümü/odası vardır. Tüm tasarlama süreci burada başlar. Burada görevli tasarımcılar, tüketici tercihleri doğrultusunda çorap hazırlamakla sorumludur. Bu birim ya da odada bir araya getirilen bilgiler, işletme politikaları, mevcut pazarlama, üretim, finansman, iş gücü, teknoloji, makine araç gereçleri, tüketici tercihleri göz önüne alınarak desen tasarımı yapılır.

Tasarımı yapılan desenler, incelenir. İnceleme sonucunda elde kalan desen tasarımları tekrar tarafsız bir şekilde analiz edilir. Kabul edilen desen tasarımlarının ön tasarımları hazırlanır. Ön tasarımda saptanan desen tasarımları temel alınıp küçük değişikliklerle uygulanmak üzere alternatif desen tasarımları yapılır. Hazırlanan alternatif desen tasarımları maliyet analizleri çıkarılır. En uygun olan desen tasarımları saptanır.

2.1.2. Model Tasarımı

Alternatifli model tasarımında saptanan modellerin fonksiyonelliği, biçimi ve üretim teknikleri göz önünde bulundurularak kalıp (beyz) hazırlanır. Hazırlanan kalıpların (beyzlerin) benzer ipliklerden ve gerçek ipliklerden olmak üzere en az üç kez eleştirel bir yaklaşımla örnek örme işlemleri yapılır. Bunun sonucunda çorabın üretim ölçütleri belirlenir. Bu belirlemelere bağlı olarak çorabın çalışma çizimleri hazırlanır. Model aşaması üzerinde bu kadar önemle durulması, çorabın tüketici boyutları ile uygunluğunun maksimum düzeyde sağlanması içindir.

2.1.3. Üretim

Üretim aşamasında model tasarımından gelen çorapla ilgili ayrıntılı tasarım ve dokümanlar doğrultusunda ön üretim yapılır. Ön üretim sonucunda feed back/dönüt/geri besleme bilgileri elde edilir. Elde edilen dönütler, üretim ve pazar için olmak üzere yeniden değerlendirilir ve üretime başlanır. Çorap tasarım sürecinin özünde bu çalışmaları gerçekleştiren insanlar ve tüketiciler arasında tasarım girdi ve çıktıları arasında görüş birliği sağlama amacı vardır.

2.2. Çorap Tasarımı

Bu süreçte çorabın ortaya çıkış hikâyesi, modeli ortaya konur.

2.2.1. Hikâye Panosu

Araştırma sonucunda tasarımcıyı etkileyen tüm verilerin bir araya toplandığı tablodur. Hikâye panosunda uluslararası moda eğilimlerini yansıtan çorap formları, renk eğilimleri, araştırma ve konuya dayalı ürüne yönelik kumaş örnekleri, yardımcı malzemeler, dikim teknikleri, süsleme tekniklerini yansıtan örneklerle iplik ve her türlü obje ve üç boyutlu malzeme kullanılabilir.

Hikâye panosu, tasarımcının yaratım kaynağı araştırmalarının sanatsal olarak bir araya getirildiği tablodur. Tasarımcı, hikâye panosuna yoğunlaşarak desenlerini üretecektir. Hikâye panoları, tek başına yapıldığı gibi renk ve iplik kartelâları ile birlikte de yapılır. Burada en önemli husus; tasarım yapılan çorabın esin kaynağının (temasının) doğru olarak vurgulanmasıdır. Panoda tasarımı yapılan çorapla ilgili aşağıdaki bilgiler yer almalıdır.

- Kullanılacağı ortam
- Hazırlanan sezon
- Etkilendiği desen, düşünce, duygu vb.
- Esinlendiği renk ve kumaşlar
- Olası süsleme araç gereçleri, düğme, fermuar, bant, dantel, nakış, aplikeler
- Tasarım yapılan çorabın üretiminde kullanılabilecek farklı teknikleri
- Tasarımı yapılan çorabın üretiminde kullanılan olası makine ve teçhizat
- Tasarımı yapılan çorabın üretim akış bütünü ve bölümleri
- Çalışma çizimleri vb. bilgileri içeren çizim
- Kullanılacak aksesuar, resim gibi materyaller

2.2.2. Model Tasarımı

Ayak oranlarının değiştirilip abartılarak çizgiye dökülmesi ve bunun üzerine aynı özelliklere dikkat edilerek modellerin giydirilmesi işlemidir. Bu görüntüler, modelin özelliklerini ya da belirgin hatlarını vurgulamalıdır. Bu, tasarım için çok önemlidir.

- Model, hareketli bir silüet üzerinde düşünülmelidir.
- Çizim son derece artistik tasarlanmalıdır.
- Silüet ile modelin cinsi birbiri ile uyumlu olmalıdır.

- Çorabın en çarpıcı özellikleri vurgulanmalı, özellikle istenilen imaj abartılarak çizime aktarılmalıdır.
- Üretim özelliklerinin tüm detayları ile gösterilmesi gerekmez.
- İnsan ayaklarının ölçekli ya da gerekli özelliklerde olması beklenmez.
- Silüet üzerinde istenilen defarmasyon yapılabilir (Ayak şekli istenilen şekilde değiştirilebilir.).

Resim 2.1: Çorap modelleri

2.3. Sunuş Çizimleri

Bu aşamada üretilen çorapların müşteriye sunuş şekilleri tasarlanır. Tüm üretimlerde olduğu gibi çorap üretiminde de ürünü oluşturmak kadar müşteriye sunuş şekli de önemlidir. Burada hitap ettiği kesim ve günümüz modasına uygun kataloglar ve koleksiyonların hazırlanması ele alınır.

2.3.1. Koleksiyon

Her mevsim için değişik modeller, yeni renkler ve desen (Örneğin; yaz için ince iplikler, kış için kalın iplikler) gerekir.

Her koleksiyon dikkatle araştırılır ve planlanır. Böylece her parça birbirini tamamlar ve o şirketin bilinen özel moda stilini ortaya çıkarır. Modacılar için en zor ustalık gelecekteki akımı yönlendirmektir. Bunu yapmak için bir önceki sezondaki moda eğilimine bakarlar, diğer kuruluşların ne yaptıklarını takip eder ve modayı önceden tahmin eden dergileri okurlar. Ayrıca daha önceki sezonda hangi stillerin başarılı, hangilerinin daha az popüler olduğunu anlamak için kendi müşteri bilgilerine güvenirlir. Modacılar, yeni fikirler yaratmak için kendi hayal güçlerini kullanırlar. Esin sağlamak için bir konu seçerler. Bir koleksiyonun konusu; tarihin bir dönemi, yabancı bir yer, renk armonisi, desen tipi gibi kuvvetli görsel etkisi olan her şey olabilir.

Modacılar, modellerin mağazalarda zamanında olabilmesi için 12 ay önceden çalışırlar. Böylece ilkbaharda stüdyo, gelecek yılın ilkbahar koleksiyonu için çalışmış olur. Bir koleksiyon biter bitmez hemen diğerine başlarlar.

2.3.2. Katalog

Bir firmanın içinde bulunduğu sezondaki çorap örneklerinden oluşan kitapçığa katalog denir. Katalog hazırlarken çorapların seçiminde o firmayı tanıttacak çarpıcı, göze hitap eden modeller seçilir. Hedef, müşteriye çekmek ve mağazanın tanıtımını yapmaktır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Tekniğe uygun tasarım aşamalarını belirleyebileceksiniz.
- Tasarım aşamalarını belirleyip hikâye panosu hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Sezonun ve projenizin renklerine göre karton seçiniz.	➤ Kartonun çok ince olmamasına dikkat ediniz.
➤ Konuya göre seçilen resimleri ve fotoğrafları karton üzerine yerleştiriniz.	➤ Hikâye panosuna başlamadan önce araştırma yapınız, resimler iye gerekli objeleri hazır bulundurunuz.
➤ Sezona ve konuya uygun çorap örneklerini kartona yerleştiriz.	➤ Araç gereçlerinizin ve ortamınızın temiz olmasına dikkat ediniz.
➤ Konuya uygun bulduğunuz objeleri kartona yerleştiriniz.	➤ Malzemeleri yapıştırmadan önce kartonun üzerine başlık yeri ayrılacak şekilde plan yapınız.
➤ Burun dikim teknikleri örneklerini kartona yerleştiriniz.	➤ Materyaller yapıştırılırken silikon yapıştırıcı kullanınız.
➤ Kullanmayı düşündüğünüz iplik örneklerini yerleştiriniz.	
➤ Bütün malzemeleri yapıştırınız.	
➤ Kullanılan renklere uygun kalemle başlığınızı yazınız.	➤ Sim ve çeşitli renkli kalemler kullanarak panonuzu daha gösterişli hâle getirebilirsiniz.
➤ Çalışmanızı tamamlayınız.	

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Sezonun ve projenin renklerine göre karton seçtiniz mi?		
2. Konuya göre seçilen resimleri ve fotoğrafları karton üzerine yerleştirdiniz mi?		
3. Sezona ve konuya uygun çorap örneklerini kartona yerleştirdiniz mi?		
4. Konuya uygun objeleri kartona yerleştirdiniz mi?		
5. Burun dikim teknikleri örneklerini kartona yerleştirdiniz mi?		
6. Kullanmayı düşündüğünüz iplik örneklerini yerleştirdiniz mi?		
7. Çalışırken temiz ve dikkatli davrandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Çorap üretiminde tasarım süreci; giysinin kalite karakteristiklerinin, spesifik değerlerinin ve kabul değerlerinin belirlenmesi aşamasıdır.
2. () Çorap tasarım sürecinin ikinci aşamasını oluşturmaktadır.
3. () Tasarımı yapılan desenler incelenir. İnceleme sonucunda elde kalan desen tasarımları tekrar tarafsız bir şekilde analiz edilir.
4. () Tasarımı yapılan desenler incelenir. İnceleme sonucunda elde kalan desen tasarımları tekrar tarafsız bir şekilde analiz edilir.
5. () Hazırlanan alternatif desen tasarımlarının maliyet analizleri çıkarılmaz. Daha fazla deneme ile en uygun desen tasarımları saptanır.
6. () Alternatifli model tasarımında saptanan modellerin fonksiyonelliği, biçimi ve üretim teknikleri göz önünde bulundurularak kalıp (beyz) hazırlanır.
7. () ARGE, tasarımcının yaratım kaynağı araştırmalarının sanatsal olarak bir araya getirildiği tablodur.
8. () Tasarımcı, kullandığı ham maddeler ile süsleyicilerin koordinasyonunu düşünmelidir.
9. () Kişiyeye özel model çizilmemelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Çorapta moda resmi çizen kişiye desinatör denir.
2. () Hikâye panosunda konuya göre seçilen resimler ve fotoğraflar karton üzerine yerleştirilir.
3. () Çorabın günlük çorap olarak üretildiği, yumuşaklık/destek bölgesinin çorabın neresinde olduğuna (topuk, parmaklar, ayak boşluğu, ayağın üst kısmı vs.), desteğin ne kalınlıkta olduğuna ve ne tür üretim malzemesi kullanıldığına göre değişir.
4. () Modellerin mağazalarda zamanında olabilmesi için modacılar 24 ay önceden çalışırlar.
5. () Koleksiyonda her mevsim için değişik modeller, yeni renkler ve desen (Örneğin; yaz için ince iplikler, kış için kalın iplikler) gerekir.
6. () Ayak oranlarının değiştirilip abartılarak çizgiye dökülmesi ve bunun üzerine aynı özelliklere dikkat edilerek modellerin giydirilmesi işlemine çorap tasarımı denir.
7. () Hikâye panosu, tasarımcının yaratım kaynağı araştırmalarının sanatsal olarak bir araya getirildiği tablodur.
8. () Hikâye panosunda burun dikim teknikleri örneklerini göstermeye gerek yoktur.
9. () Çorap tasarım sürecinin birinci aşamasını oluşturmaktadır.
10. () Çorap tasarım süreci şeması incelendiğinde üç ana aşama ortaya çıkmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Doğru
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Doğru
8	Doğru
9	Yanlış

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Doğru

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Doğru
10	Doğru

KAYNAKÇA

- Çeşitli firmaların çorap modeli katalogları.